

Český jazyk a literatura

A4	Čtenářský deník	
Vít Petřík	Ostře sledované vlaky	Bohumil Hrabal

Literárně historický kontext

Novela *Ostře sledované vlaky* vyšla v 60. letech 20. STOLETÍ, která pro Československo znamenala alespoň částečnou demokratizaci politické i společenské situace. V důsledku ekonomické krize, která se projevila na přelomu 50. 60.let. Doba, kde umlčované veřejné mínění, žádalo rozsáhlejší demokratizaci režimu. Snahy liberálních komunistů, jakým je Alexander Dubček, však byly zcela potlačeny invází vojsk Varšavské smlouvy pěti států v srpnu 1968.

Bohumil Hrabal

- Významný český prozaik
- Vystudoval práva v Praze
- Zemřel na následky pádu z nemocničního okna
- Pracoval většinou v nekvalifikovaných profesích
 - Pojišťovací agent
 - Balič starého papíru
 - Výpravčí na nádraží
- Nebyl členem KSČ
 - Měl problémy v 70. a 80. letech.
 - Některé jeho knihy vyšly v exilu
- Další díla
 - *Perlička na dně*
 - *Pábitelé*
 - *Postřižiny*

Rozbor díla

Literární druh

- Epika, próza

Literární žánr

- Novela, román

Téma

- Chod malé železniční stanice v roce 1945, kdy republikou projížděly ostře sledované transporty.

Motivy

- Sebevražda
- Dospívání
- Válka
- Láska
- Smrt

Časoprostor

- Vlaková stanice, během 2. světové války

Kompozice

- chronologická ale spíše retrospektivní, když Miloš vzpomíná (na svou rodinu a nebo na konci si promítá svůj život)

Postavy

- *Miloš Hrma* - mladý výpravčí, sotva dospělý, nebo spíš právě dospívající mladý muž, který právě zápasí s milostnými neúspěchy, které byly příčinou jeho pokusu o sebevraždu.
- *Výpravčí Hubička* - veselý místní donchuán, kterého právě vyšetřují nadřízení pro mravní přestupek, jehož se dopustil tím, že potiskl zadeček telegrafistky Zdeničky Svaté úředními razítky.
- *Zdenička Svatá* – mladá telegrafistka
- *Máša* – dívka Miloše.
- *Viktorie Freieová* - odbojářka, dívka, která pomohla Milošovi s jeho problémem.

Jazyk

- spisovná čeština, používá i nespisovné výrazy, věty jsou jednoduché ale jsou zde i souvětí, ich-forma (vypraveč = Miloš), je zde i vnitřní monolog hlavní postavy.
- Nespisovné výrazy
 - Prdeláč, ceckounek, fofrovat

Obsah

Poslední válečná zima a maloměstské nádraží poblíž hranic tvoří kulisu snad nejznámější novely Bohumila Hrabala.

Hlavní postavou je mladý výpravčí Miloš Hrma, sotva dospělý, nebo spíš právě dospívající mladý muž, který právě zápasí s milostnými neúspěchy, které byly příčinou jeho pokusu o sebevraždu. Proti němu stojí výpravčí Hubička, veselý místní donchuán, kterého právě vyšetřují nadřízení pro mravní přestupek, jehož se dopustil tím, že potiskl zadeček telegrafistky Zdeničky Svaté úředními razítky.

Vyšetřovací komise najde Hubičku s Hrmou na stanici polospící a přednostu stanice v holubníku. Hubička je uznán nevinným, ale přednosta stanice je uznán nezpůsobilým k povýšení.

Zdánlivě bezstarostný a požívačný Hubička překvapí Hrmu oznámením, že se chystá zničení transportu zbraní (ostře sledovaného), který má po půlnoci projíždět stanicí. Zatímco přednosta odchází na večeri k hrabatům Kinským, Hrma se rozhodne, že se do spiknutí zapojí a sám hodí bombu do vlaku. Na stanici přichází spojka s informacemi a vybavením, Viktoria Freie.

Je to krásná žena, která projeví Hrmovi náklonnost, čehož v předvečer záškodnické akce Hrma využije v jejím náručí se stane mužem. Plný sebevědomí a hrdosti vydá se splnit zamýšlený úkol, vyleze na staniční semafor a skutečně se mu podaří hodit do německého vlaku bombu.

Uvidí ho však při tom německý voják hlídkující v posledním vagónu, na kterého Hrma vystřelí a vojáka zasáhne.

Německý voják bohužel Hrmu zasáhne také. Oba padají do příkopu vedle kolejí, kde umírají. Němec v bolestech, Hrma s hrdostí na svůj čin, ale zároveň s lítostí nad umírajícím Němcem a pýchu nad záškodnickým činem doprovází pocit marnosti nad smrtí a válkou vůbec.